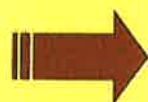

Pensjonsutredning 2017

– analyse av trygderettspraksis

Innholdsfortegnelse	
1. Innledning	1
2. Bakgrunn	2
3. Formål og scope	3
4. Metode	4
5. Resultater	5
6. Oppsummering	6
7. Konklusjon	7
8. Referanser	8
9. Bilag	9
10. Vedlegg	10
11. Oppsummering	11
12. Konklusjon	12
13. Referanser	13
14. Bilag	14
15. Vedlegg	15
16. Oppsummering	16
17. Konklusjon	17
18. Referanser	18
19. Bilag	19
20. Vedlegg	20

Professor dr. juris Morten Kjelland

Pensjonsutredning 2017

– analyse av trygderettspraksis

Professor dr. juris Morten Kjelland

I Innledning

Det utdelte materialet

«Matriseheftet»

«Kondensatheftet»

Analysetrinn 1

Analysetrinn 2

= sluttrapporten

sammen med
lysbildene her

Oppdragets formål og rammer

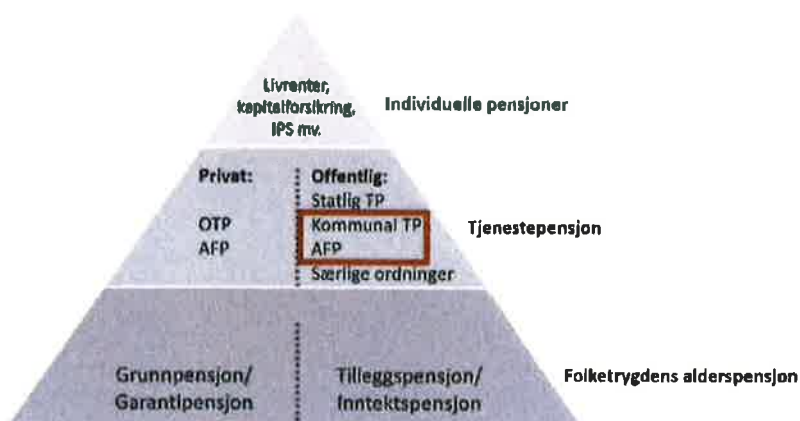
Prosjektets formål

- Utarbeide en oversikt over avgjørelser fattet av Trygderetten om pensjon i KS' tariffområde

8.2 Oversikt over pensjonsordninger

8.2.1 De tre hovedordningene

Alderspensjon kan bestå av folketrygdens alderspensjon, tjenstepensjon og individuelle pensjonsordninger. Disse tre hoveddelene er vist i figuren.

Figur 5. Hovedordninger for inntektssikring ved høy alder

Oppdragets formål og rammer

Prosjektets formål

- Utarbeide en oversikt over avgjørelser fattet av Trygderetten om pensjon i KS' tariffområde
- I utgangspunktet er rent deskriptiv analyse (kartlegging)

Presiseringer av oppdraget

- ↳ Oversikt over alle kjennelser; kartlegge **særlige problemområder i praksis**
- ↳ Kartlegge saker der **Pensjonskontoret** er nevnt

Avgrensninger

- ↳ Statlig sektor (SPK-sakene)
- ↳ Privat AFP

Oppdragets formål og rammer

Prosjektets kildetilfang

- **Tidsramme:** Fra opprettelsen av Pensjonskontoret i 2004 og frem til i dag
- Først antatt (og oppgitt) å være et **begrenset antall** avgjørelser
- Analysene **avdekket et enormt kildemateriale: fra Lovdata + Rettsdata til manuelle søk hos Trygderetten (kontor plass)**

Datainnhenting

- ↳ Tok utgangspunkt i **tilsendte søkeord**, som var spesifisert i mailkorrespondanse og senere nedfelt i oppdragsavtale
- ↳ Vi – Iselin Næs og jeg – fant det nødvendig å supplere med **flere** søkekriterier, og **videre** søkestrenger (etter at pre-undersøkelser viste at relevante TRR-kjennelser hadde falt utenfor). **Ca. 2300 saker gjennomgått → 508 saker i matrisen**
- ↳ Søkekriteriene er spesifisert i presentasjonsdelen av undersøkelsen for å gjøre den reliabel, slik at den kan ettergås av andre forskere

Matrisehefte s. 262 f.

Oppdragets formål og rammer

Utgangspunkt: en empirisk studie

- Kartlegging i et rent **deskriptivt perspektiv**
- Benyttet en form for kvantitativ tilnærming ved selve datainnhenting
- Materialet er **bearbeidet og presentert** ved en tilpasset variant av tekstanalyse. Nøkkelord: **tematisering** og **tekstkondensering**

Presisering: kartlegging av gjeldende rett?

- ↳ Krever egne analyser basert på juridisk metode, der et bredere spekter av rettskilder trekkes inn
- ↳ MEN: Arbeidet her vil likevel ha verdi, idet fast og konsistent praksis fra avgjøringsorganer skal tillegges kildeverdi
- ↳ Høyesterettspraksis, samt et eksempel ...

Oppdragets formål og rammer

Kjelland 2013:

«Enkeltstående vedtak fra Nemnda har ingen selvstendig rettskildemessig betydning. Derimot er det grunn til å tillegge avgjørelsene en viss vekt i den utstrekning de kan tas som uttrykk for, eller har gitt seg utslag i, en **fast og konsistent praksis**, sml. prinsippene i *Skygge* (Rt. 2005 s. 1757, avsnitt 45) og *Angiografi* (Rt. 2006 s. 1217, avsnitt 38). Nemnda er et fagkompetent organ, bestående av en nøytral leder (høy kvalifisert jurist) og representanter for både passasjerinteressene og tjenesteyterinteressene, jf. forskriftens § 2-1 første ledd. Jeg har fått tilgang til – og analysert – **samtlig nemndsavgjørelser**. Mine analyser gir derfor grunnlag for å avdekke områder med fast og konsistent praksis, hvilket er bakgrunnen for at det stedvis oppgis «kjeder» av nemndsavgjørelser (også for å vise linjer i tid).» (s. 27)

Kjelland 2016:

«Slik praksis kan imidlertid tillegges en viss vekt i den utstrekning de kan tas som uttrykk for, eller har gitt seg utslag i, en **fast og konsistent praksis**, ...» (s. 32)

II AFP

Innholdsfortegnelse	
1. Del	1
2. Del	2
3. Del	3
4. Del	4
5. Del	5
6. Del	6
7. Del	7
8. Del	8
9. Del	9
10. Del	10
11. Del	11
12. Del	12
13. Del	13
14. Del	14
15. Del	15
16. Del	16
17. Del	17
18. Del	18
19. Del	19
20. Del	20
21. Del	21
22. Del	22
23. Del	23
24. Del	24
25. Del	25
26. Del	26
27. Del	27
28. Del	28
29. Del	29
30. Del	30
31. Del	31
32. Del	32
33. Del	33
34. Del	34
35. Del	35
36. Del	36
37. Del	37
38. Del	38
39. Del	39
40. Del	40
41. Del	41
42. Del	42
43. Del	43
44. Del	44
45. Del	45
46. Del	46
47. Del	47
48. Del	48
49. Del	49
50. Del	50
51. Del	51
52. Del	52
53. Del	53
54. Del	54
55. Del	55
56. Del	56
57. Del	57
58. Del	58
59. Del	59
60. Del	60
61. Del	61
62. Del	62
63. Del	63
64. Del	64
65. Del	65
66. Del	66
67. Del	67
68. Del	68
69. Del	69
70. Del	70
71. Del	71
72. Del	72
73. Del	73
74. Del	74
75. Del	75
76. Del	76
77. Del	77
78. Del	78
79. Del	79
80. Del	80
81. Del	81
82. Del	82
83. Del	83
84. Del	84
85. Del	85
86. Del	86
87. Del	87
88. Del	88
89. Del	89
90. Del	90
91. Del	91
92. Del	92
93. Del	93
94. Del	94
95. Del	95
96. Del	96
97. Del	97
98. Del	98
99. Del	99
100. Del	100

AFP-vedtektene – analyse av trygderettspraksis

Materialet

- Matriseheftet s. 5–62
- Kondensatsheftet s. 2 f.

Særlig tre bestemmelser som skaper tolkningsspørsmål

- ❶ Toleransebeløp (vedtektene § 7)
- ❷ Opptjeningskrav (vedtektene § 4)
- ❸ Pensjonens sammensetning (vedtektenes § 5)

- Enkelte andre bestemmelser og spørsmål (inntatt i heftene)

AFP-vedtektene

② Opptjeningskrav: vedtektenes § 4

Hoved- og sideordninger – vedtektenes § 4	
§ 4 Opptjeningskrav	1
§ 4.1 Opptjeningskrav	1
§ 4.2 Opptjeningskrav	1
§ 4.3 Opptjeningskrav	1
§ 4.4 Opptjeningskrav	1
§ 4.5 Opptjeningskrav	1
§ 4.6 Opptjeningskrav	1
§ 4.7 Opptjeningskrav	1
§ 4.8 Opptjeningskrav	1
§ 4.9 Opptjeningskrav	1
§ 4.10 Opptjeningskrav	1
§ 4.11 Opptjeningskrav	1
§ 4.12 Opptjeningskrav	1
§ 4.13 Opptjeningskrav	1
§ 4.14 Opptjeningskrav	1
§ 4.15 Opptjeningskrav	1
§ 4.16 Opptjeningskrav	1
§ 4.17 Opptjeningskrav	1
§ 4.18 Opptjeningskrav	1
§ 4.19 Opptjeningskrav	1
§ 4.20 Opptjeningskrav	1
§ 4.21 Opptjeningskrav	1
§ 4.22 Opptjeningskrav	1
§ 4.23 Opptjeningskrav	1
§ 4.24 Opptjeningskrav	1
§ 4.25 Opptjeningskrav	1
§ 4.26 Opptjeningskrav	1
§ 4.27 Opptjeningskrav	1
§ 4.28 Opptjeningskrav	1
§ 4.29 Opptjeningskrav	1
§ 4.30 Opptjeningskrav	1
§ 4.31 Opptjeningskrav	1
§ 4.32 Opptjeningskrav	1
§ 4.33 Opptjeningskrav	1
§ 4.34 Opptjeningskrav	1
§ 4.35 Opptjeningskrav	1
§ 4.36 Opptjeningskrav	1
§ 4.37 Opptjeningskrav	1
§ 4.38 Opptjeningskrav	1
§ 4.39 Opptjeningskrav	1
§ 4.40 Opptjeningskrav	1
§ 4.41 Opptjeningskrav	1
§ 4.42 Opptjeningskrav	1
§ 4.43 Opptjeningskrav	1
§ 4.44 Opptjeningskrav	1
§ 4.45 Opptjeningskrav	1
§ 4.46 Opptjeningskrav	1
§ 4.47 Opptjeningskrav	1
§ 4.48 Opptjeningskrav	1
§ 4.49 Opptjeningskrav	1
§ 4.50 Opptjeningskrav	1
§ 4.51 Opptjeningskrav	1
§ 4.52 Opptjeningskrav	1
§ 4.53 Opptjeningskrav	1
§ 4.54 Opptjeningskrav	1
§ 4.55 Opptjeningskrav	1
§ 4.56 Opptjeningskrav	1
§ 4.57 Opptjeningskrav	1
§ 4.58 Opptjeningskrav	1
§ 4.59 Opptjeningskrav	1
§ 4.60 Opptjeningskrav	1
§ 4.61 Opptjeningskrav	1
§ 4.62 Opptjeningskrav	1
§ 4.63 Opptjeningskrav	1
§ 4.64 Opptjeningskrav	1
§ 4.65 Opptjeningskrav	1
§ 4.66 Opptjeningskrav	1
§ 4.67 Opptjeningskrav	1
§ 4.68 Opptjeningskrav	1
§ 4.69 Opptjeningskrav	1
§ 4.70 Opptjeningskrav	1
§ 4.71 Opptjeningskrav	1
§ 4.72 Opptjeningskrav	1
§ 4.73 Opptjeningskrav	1
§ 4.74 Opptjeningskrav	1
§ 4.75 Opptjeningskrav	1
§ 4.76 Opptjeningskrav	1
§ 4.77 Opptjeningskrav	1
§ 4.78 Opptjeningskrav	1
§ 4.79 Opptjeningskrav	1
§ 4.80 Opptjeningskrav	1
§ 4.81 Opptjeningskrav	1
§ 4.82 Opptjeningskrav	1
§ 4.83 Opptjeningskrav	1
§ 4.84 Opptjeningskrav	1
§ 4.85 Opptjeningskrav	1
§ 4.86 Opptjeningskrav	1
§ 4.87 Opptjeningskrav	1
§ 4.88 Opptjeningskrav	1
§ 4.89 Opptjeningskrav	1
§ 4.90 Opptjeningskrav	1
§ 4.91 Opptjeningskrav	1
§ 4.92 Opptjeningskrav	1
§ 4.93 Opptjeningskrav	1
§ 4.94 Opptjeningskrav	1
§ 4.95 Opptjeningskrav	1
§ 4.96 Opptjeningskrav	1
§ 4.97 Opptjeningskrav	1
§ 4.98 Opptjeningskrav	1
§ 4.99 Opptjeningskrav	1
§ 4.100 Opptjeningskrav	1

Slå opp i Kondensatheftet
s. 4

AFP-vedtektene

③ Pensjonssammensetning: vedtektenes § 5

Forsørgingstillegg – nedre aldersgrense

- Vedtektene § 5 (1) siste punktum: «Forsørgingstillegg ytes etter reglene for alderspensjon i folketrygdloven § 3-24, men slik at det bare ytes tillegg for forsørging av ektefelle som er **60 år** eller eldre.»
- Nedre aldersgrense på 60 år er **absolutt**, se bl.a. TRR-2012-2509 der krav om forsørgertillegg for ektefelle under 60 år ble avskåret.

Tilleggsvilkår – og enkelte presiseringer

- § 5 (1), l.p.: «Fra 62 til 67 år består AFP av grunnpensjon, tilleggs-pensjon/**sært tillegg** og et AFP-tillegg som utgjør kr 20 400 pr. år, ...»
- TRR-2011-2000: vedtak som inneholder informasjon om hva den årlige pensjon kan bli, **ikke er bindende for fremtidige pensjonsutbetalinger** dersom det viser seg at forutsetningen for beregningen er endret/feil → Grunnlag for tilbakebetaling

III TPO

TPO - trygdeplikt og trykkrav	
1. Trykkrav	1
2. Trykkrav	1
3. Trykkrav	1
4. Trykkrav	1
5. Trykkrav	1
6. Trykkrav	1
7. Trykkrav	1
8. Trykkrav	1
9. Trykkrav	1
10. Trykkrav	1
11. Trykkrav	1
12. Trykkrav	1
13. Trykkrav	1
14. Trykkrav	1
15. Trykkrav	1
16. Trykkrav	1
17. Trykkrav	1
18. Trykkrav	1
19. Trykkrav	1
20. Trykkrav	1
21. Trykkrav	1
22. Trykkrav	1
23. Trykkrav	1
24. Trykkrav	1
25. Trykkrav	1
26. Trykkrav	1
27. Trykkrav	1
28. Trykkrav	1
29. Trykkrav	1
30. Trykkrav	1
31. Trykkrav	1
32. Trykkrav	1
33. Trykkrav	1
34. Trykkrav	1
35. Trykkrav	1
36. Trykkrav	1
37. Trykkrav	1
38. Trykkrav	1
39. Trykkrav	1
40. Trykkrav	1
41. Trykkrav	1
42. Trykkrav	1
43. Trykkrav	1
44. Trykkrav	1
45. Trykkrav	1
46. Trykkrav	1
47. Trykkrav	1
48. Trykkrav	1
49. Trykkrav	1
50. Trykkrav	1
51. Trykkrav	1
52. Trykkrav	1
53. Trykkrav	1
54. Trykkrav	1
55. Trykkrav	1
56. Trykkrav	1
57. Trykkrav	1
58. Trykkrav	1
59. Trykkrav	1
60. Trykkrav	1
61. Trykkrav	1
62. Trykkrav	1
63. Trykkrav	1
64. Trykkrav	1
65. Trykkrav	1
66. Trykkrav	1
67. Trykkrav	1
68. Trykkrav	1
69. Trykkrav	1
70. Trykkrav	1
71. Trykkrav	1
72. Trykkrav	1
73. Trykkrav	1
74. Trykkrav	1
75. Trykkrav	1
76. Trykkrav	1
77. Trykkrav	1
78. Trykkrav	1
79. Trykkrav	1
80. Trykkrav	1
81. Trykkrav	1
82. Trykkrav	1
83. Trykkrav	1
84. Trykkrav	1
85. Trykkrav	1
86. Trykkrav	1
87. Trykkrav	1
88. Trykkrav	1
89. Trykkrav	1
90. Trykkrav	1
91. Trykkrav	1
92. Trykkrav	1
93. Trykkrav	1
94. Trykkrav	1
95. Trykkrav	1
96. Trykkrav	1
97. Trykkrav	1
98. Trykkrav	1
99. Trykkrav	1
100. Trykkrav	1

TPO-vedtektene - analyse av trygderettspraksis

Se Matrisehefte s. 63–221
Se Kondensatheftet s. 10 f.

Alderspensjon
(vedtektene kap. 7)

Uførepensjon
(vedtektene kap. 8)

Ektefellepensjon
(vedtektene kap. 9)

Uførepensjon

– vedtektenes § 8-1 i lys av
trygderettspraksis: vanlige tolkningsspørsmål

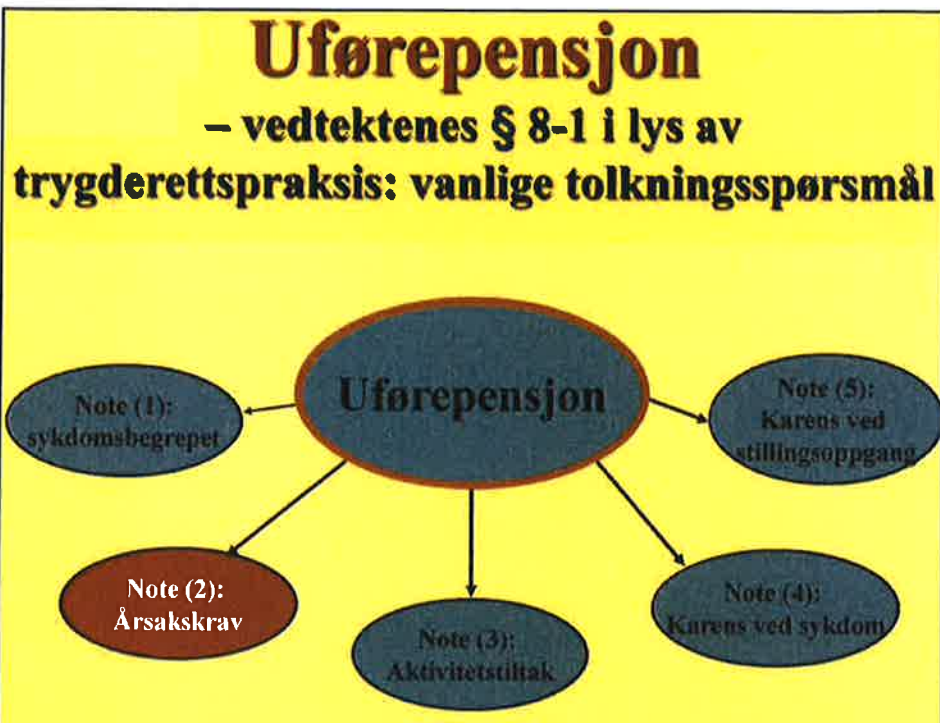

Vilkår for uføretrygd sykdomskravet

Grensetilfeller – noen hovedtendenser

Lidelse/tilstand	Omfattet av begrepet sykdom i § 8-4?		Rettskilder
	JÅ	NEI	
Sykdom i familien		X	AN nr. 36/87, 2/92 og 23/97 (men se kap. 9)
Sorgreaksjoner	(X) dødsfall i nær familie	X	Rundskriv til § 8-4 Innst.O. nr. 71 (1992-93)
Konflikter på arbeidsplassen	(X) særskilte belastninger	X	TRR 1995/3829 RG 1999 s. 1515
Permittering eller konkurs o.l.		X	Rundskriv til § 8-4
Aldring og normal alderssvækkelse	(X) Unormal aldringsprosess	X	Rundskriv til § 8-4
Plager under svangerskap	(X) Visse flerbarntilfeller	X	Rundskriv til § 8-4 Se også § 14-4
Alkoholisme/rus	X Kronisk alkoholisme	X Enkeltstående tilfeller	Rundskriv til § 8-4 Men se §§ 8-8 og 21-8
Narkomani	(X)	X	Rundskriv til § 8-4 Men se §§ 8-8 og 21-8

Vilkår for uføretrygd

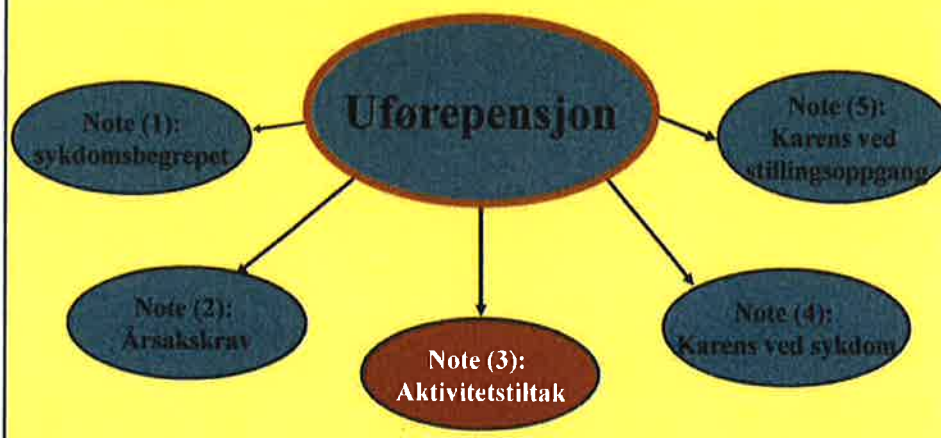
③ årsakskravet

Hjelpeskjemaet legges på Facebook-siden

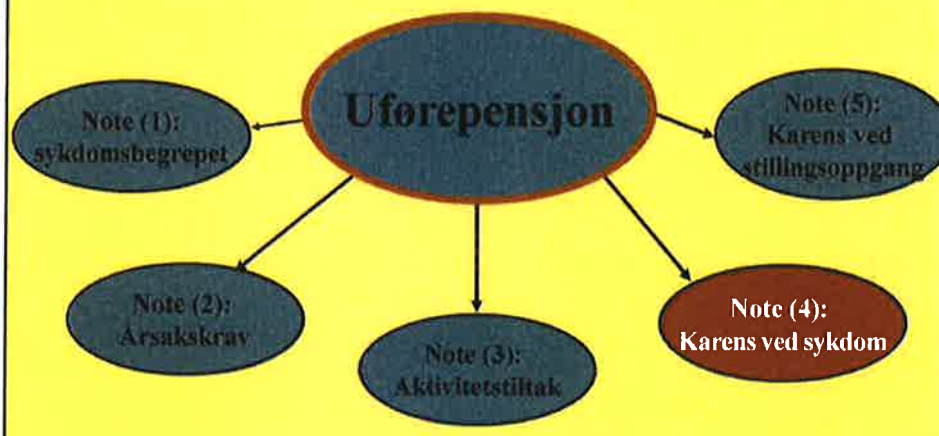
Uførepensjon

– vedtektenes § 8-1 i lys av trygderettspraksis: vanlige tolkningsspørsmål

Uførepensjon

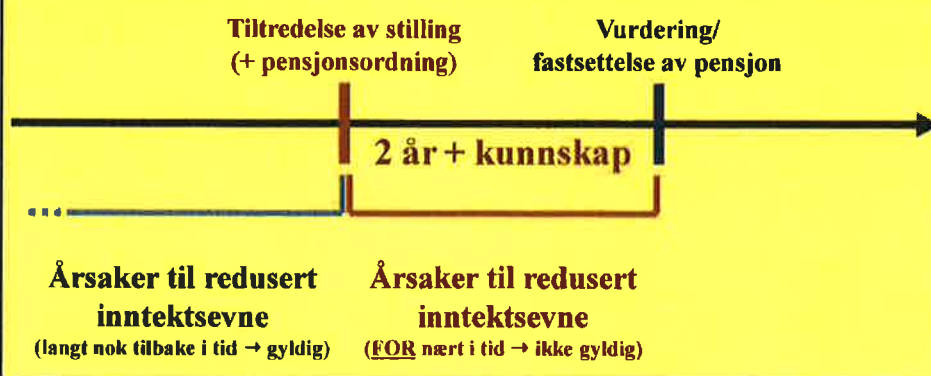
– vedtektenes § 8-1 i lys av trygderettspraksis: vanlige tolkningsspørsmål

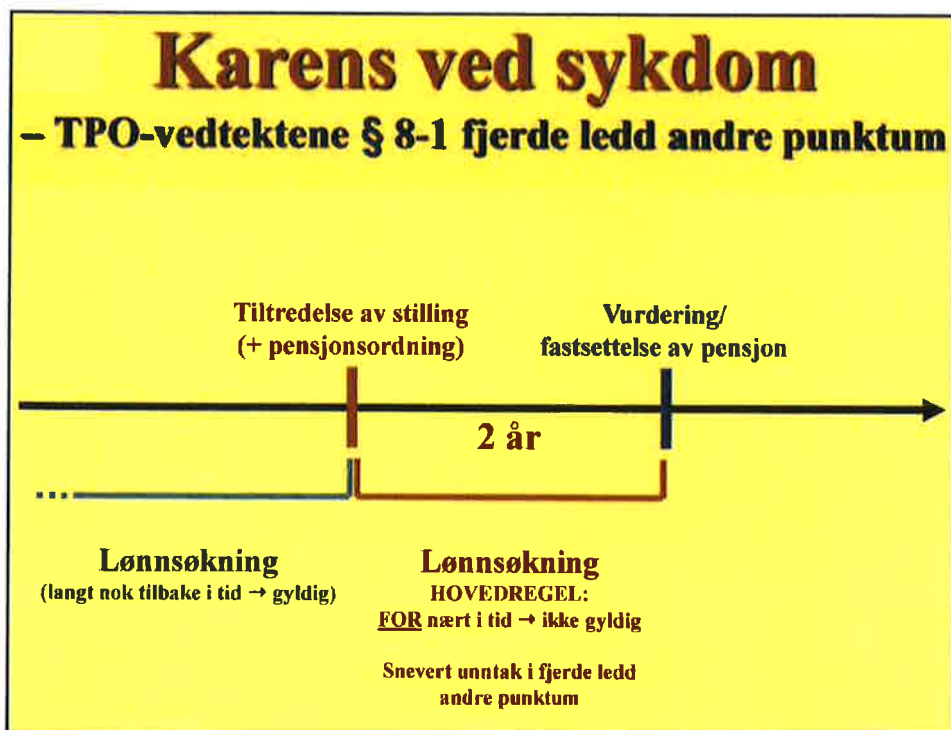
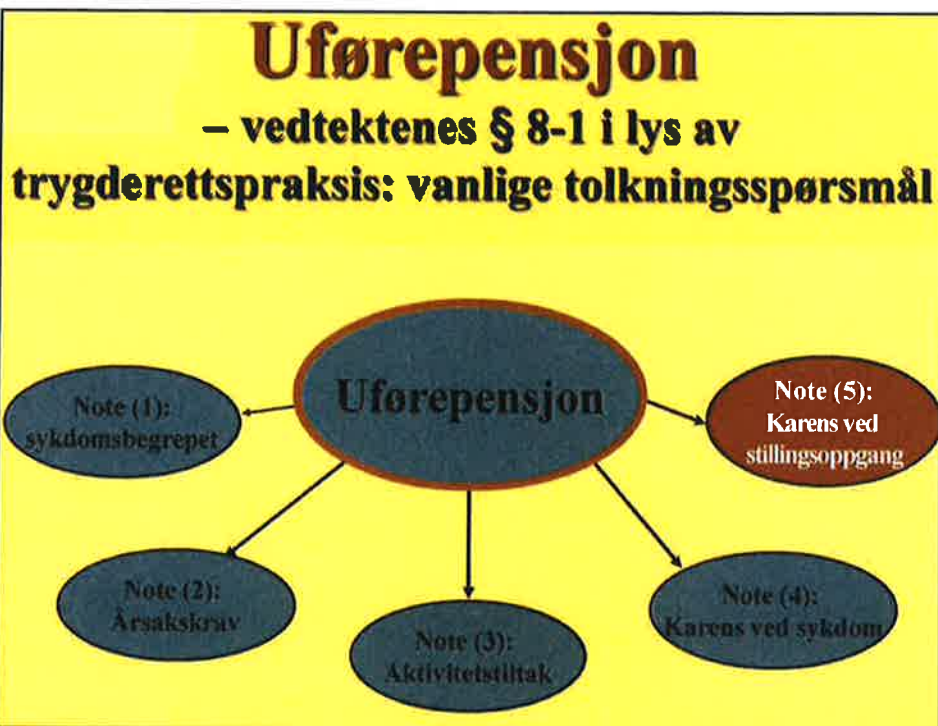

Karens ved sykdom

– TPO-vedtektene § 8-1 fjerde ledd første punktum:

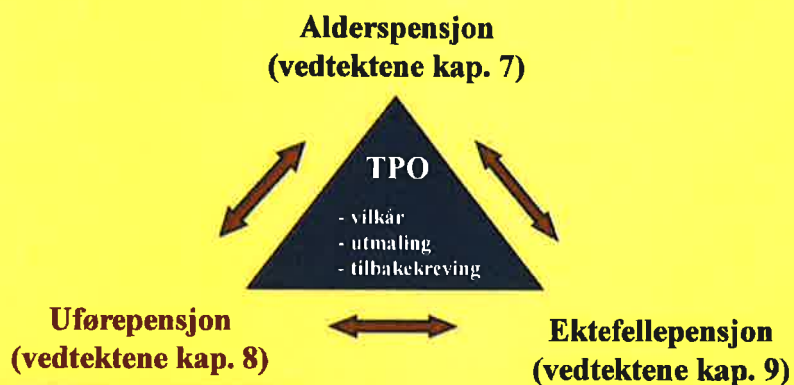
(note 4A = generell merknad , note 4B = spesifikke presiseringer)

TPO-vedtektene

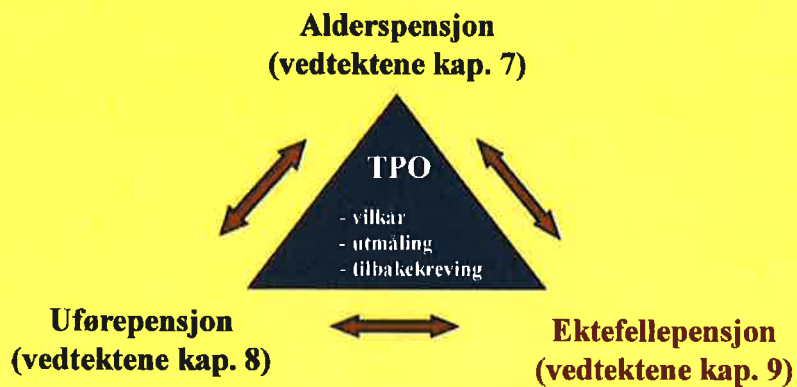
- analyse av trygderettspraksis

Se Matrisehefte s. 61–119
Se Kondensatheftet s. 13 f.

TPO-vedtektene

- analyse av trygderettspraksis

Se Matrisehefte s. 189–191
Se Kondensatheftet s. 21 f.

TPO-vedtektene

- analyse av trygderettspraksis:
øvrige HTA-bestemmelser

«Matriseheftet»

«Kondensatheftet»

Analysetrinn 1

Se s. 222 f.

Analysetrinn 2

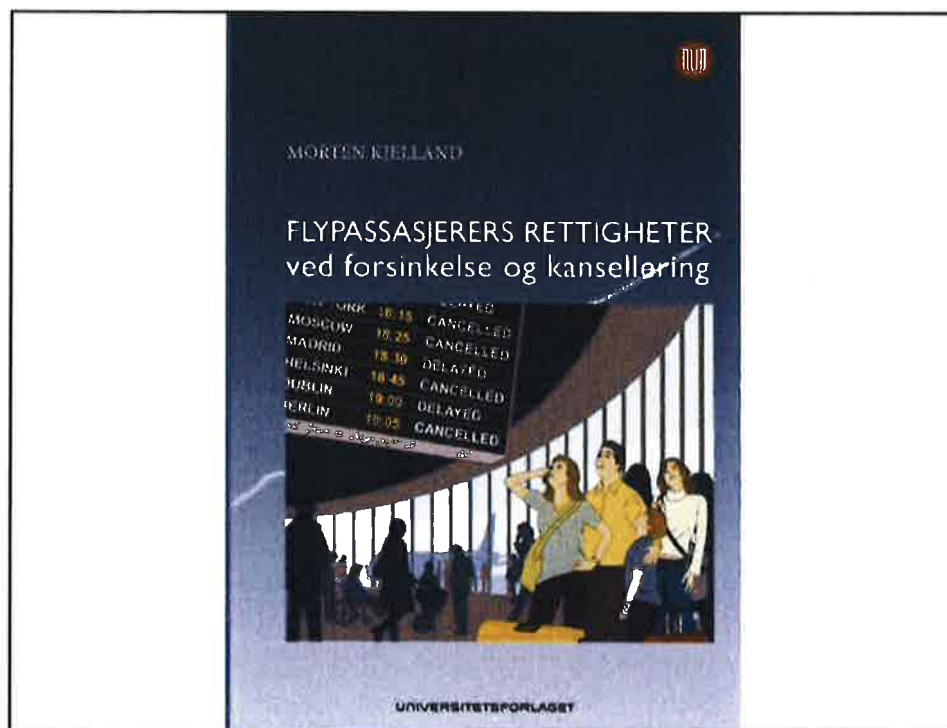
IV

Oppsummering & refleksjoner

Samlende betraktninger

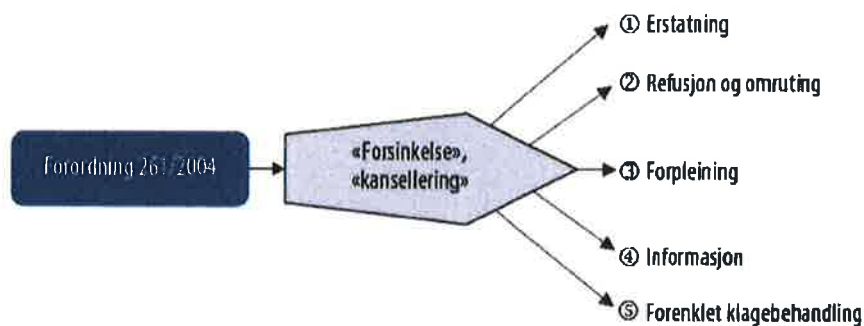
– oppsummering og refleksjoner

- Et nokså **stemoderlig behandlet tema**, men praktisk viktig
- Flere **gjenganger-spørsmål**, for eksempel om toleransebeløp
- Behov for **klargjøringer** av regelverket
- Behov for ytterligere **informasjon om regelverket**, med formidlingsform tilpasset mottakerne
- Klarere regler fremmer målet om **likebehandling** av medlemmene, og er nært forbundet med **pensjonsrettens legitimitet**
- Behov for **ytterligere forskning** (skal bl.a. veilede masterstudenter)

Rettighetspanoramaet

– forordning 261/2004

Figur 2. Oversikt over «rettighetspanoramaet». Forsinkelse og kansellering som «koblingsboks»

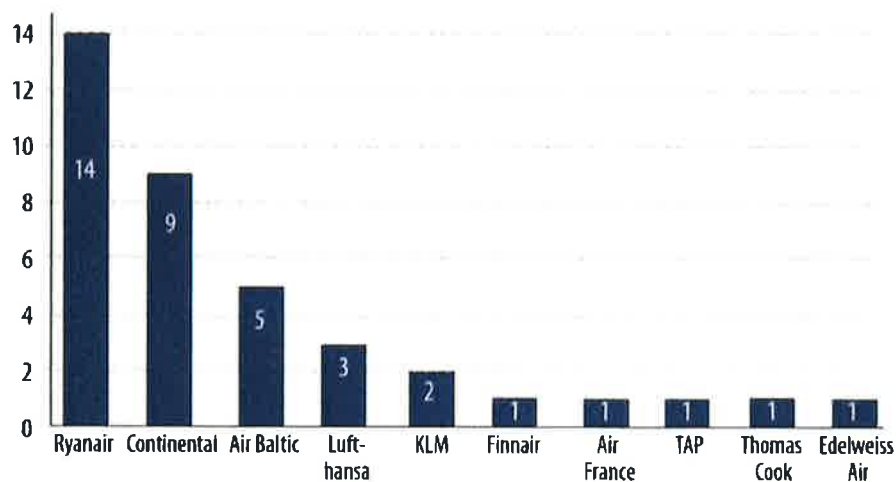

Diagram 8. Flyselskaper som ikke har fulgt Transportklagenemndas vedtak

Pensjonsutredning 2017

– analyse av trygderettspraksis

Professor dr. juris Morten Kjelland